LÄÄNE-HARJU
VALLA LEHT

MÄRTS 2019 | NR 3 (14) WWW.LAANEHARJU.EE | WWW.FACEBOOK.COM/LAANEHARJUVALD

RAAMATUD ON JA JÄÄVAD KAUNI EMAKEELE KANDJATEKS

Jaanuarist alustas tegevust Lääne-Harju Valla Raamatukogu. Lugejaid ootavad raamatukogu Paldiskis ja seitse haruraamatukogu: Laulasmaa, Klooga, Lehola, Vasalemma, Rummu, Padise ja Harju-Risti. *lk 3*

PALDISKIS MÄLESTATAKSE 1949. AASTA KÜÜDITAMIST

25. märtsil avatakse Paldiski raudteejaama perroonil näitus 1949. aastal sealtsamast Siberisse teele saadetud inimestele pühendatud näitus. *Lk 4*

MILLISES SEISUS ON VALLAS TEGUTSEVAD ETTEVÕTTED

Kui palju on Lääne-Harju vallas aktiivseid ettevõtteid, miks on raske leida uusi töötajaid kohapealt ja kas valda mahuks tegutsema veel firmasid, loe *lk 6*.

"Olen tänulik, et ema võttis vastu julge otsuse Paldiskisse kolida, sest 1990-ndate lõpul ei meenutanud Paldiski just kuurortlinna," meenutab Kõrgema Sõjakooli kadett **Kenneth-Martin Kreitsmann**.

Prügivedu – selle talve peavalu paljudele

Teele Kaljurand
keskkonna peaspetsialist

Lääne-Harju vallas on viis jäätmeveo piirkonda. Endise Keila valla territooriumi ja endise Vasalemma valla territooriumi teenindab Eesti Keskkonnateenused AS. Endise Padise valla territooriumi teenindab Radix Hoolduse OÜ ning Paldiski linna Ragn-Sells AS. Eraldi piirkond on Ämari lennubaasi territoorium.

Aasta alguses muutus nii endise Keila kui ka Padise valla territooriumil jäätmevedaja. Keila piirkonnas vahetas alates 1. jaanuarist senise vedaja välja Eesti Keskkonnateenused AS ning Padise piirkonnas alates 1. veebruarist Radix Hoolduse OÜ. Uue veoperioodi algus on aga olnud probleemiderohke, eriti Padise piirkonnas. Inimestele on pahameelt valmistanud uue vedajaga kaasnenud hinnatõus, suur hulk ärajäänud jäätmevedusid ning teadmatus probleemi põhjustest ning võimalikest lahendustest.

Korraldatud jäätmevedu

2004. aastal jõustunud jäätmeseaduse kohaselt on kohaliku omavalitsuse kohustus korraldada oma haldusterritooriumil olmejäätmete vedu. Korraldatud olmejäätmete veo eesmärgiks on kaasata jäätmekäitlusesse kõik jäätmetekitajad, sealhulgas hooajalised elanikud, et tagada parim võimalik keskkonnahoid.

Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks on kohalikul omavalitsusel kohustus korraldada riigihange. Vähempakkumise põhimõttel tunnistatakse edukaks jäätmevedaja, kes teeb kõige odavama pakkumise. Näiteks tegi Padise piirkonna korraldatud jäätmeveo hankele pakkumise kaks vedajat: Radix Hoolduse OÜ ja Ragn-Sells AS. Viimase pakkumine ületas esimest mitu korda.

Lääne-Harju vallas on kõik jäätmekäitlust puudutavad ülesanded delegeeritud halduslepinguga Harjumaa valdade koostööorganisatsioonile MTÜ Jäätmehalduskeskus. See ühing vastutab nii hangete koostamise ja läbiviimise eest kui ka peab teostama järelevalvet teenuse osutamise üle.

> *"Uue veoperioodi käivitudes hakkas Padise piirkonna sotsiaalmeedia grupis pead tõstma pahameel uue vedaja tegemata jäänud töö üle.*

Partnerite tegemata töö

Uue veoperioodi käivitudes hakkas Padise piirkonna sotsiaalmeedia grupis pead tõstma pahameel uue vedaja tegemata jäänud töö üle. Mõistagi pöördusid murelikud kodanikud vallavalitsuse poole, et küsida selgitusi ning abi. Vallavalitsus omakorda teavitas probleemidest Jäätmehalduskeskust, kes väga suure hulga pöördumiste tõttu ei olnud suuteline neile reageerima, kodanikke abistama ning vallaga sõlmitud halduslepingust tulenevaid kohustusi täiel määral täitma.

Padise piirkonnas tegid olukorra veelgi keerulisemaks lünklikud andmed. Jäätmevaldajate registris puudus info lepingute sõlmijate, mahutite suuruse, jäätmeveost vabastuste jms kohta. Seetõttu oli vaja nii vallal kui ka vedajal teha ära mahukas eeltöö.

Jäätmevedaja logistikute sõnul raskendab Padise piirkonna nõuetekohast vedu alale iseloomulik hajaasustus, mis teeb veograafikute planeerimisel keeruliseks või isegi võimatuks kõikide inimeste erisoovidega arvestamise. Seetõttu on Radix Hoolduse OÜ otsustanud kulude optimeerimiseks ning hinnatõusu ärahoidmiseks mitte pakkuda jäätmehoolduseeskirjas kõigile ette nähtud või inimeste poolt soovitud tihedusega vedu. Omavalitsuse seisukohalt on see jäätmehoolduseeskirjaga vastuolus olevate tingimuste pealesurumine.

Vedajale tulid üllatusena ka talvised teeolud, milleks nad valmistunud ei olnud. Radix Hoolduse OÜ juhatuse liige Bruno Tammaru tunnistas, et lisaks eelpool nimetatule on neil probleeme veel jäätmeveo autodele sobivate juhtide leidmisega. Olemasolevatest juhtidest on talveperioodil pea kolmandik korraga haiguslehel ning suur osa autodest avariide ja keeruliste teeolude tõttu jäätmeveo osutamiselt maas. Seetõttu jäi veebruarikuu jooksul teenindamata üle poole Padise piirkonna jäätmevaldajatest.

FOTO: ŠAMIL PODMARJOV

Elanikud on omalt poolt teinud kõik, et saaks vaid prügi veetud!

Valla seisukoht ärajäänud vedudele

Vallavalitsus leiab, et ärajäänud vedude arv on ebaproportsionaalselt suur. Lääne-Harju valla teid hooldatakse vastavalt kehtivatele normidele. Talviste teeoludega peavad arvestama kõik liiklejad, sealhulgas ka jäätmevedajad. Keerulistele oludele viitamine ei ole piisav põhjus teenust mitte osutada, sest kasutatava tehnika nõuetekohasus peab tagama veo ka talvel. Aktsepteeritav ei ole graafikujärgsete vedude ärajäämine ning järelteeninduse ootejärjekordade venimine mitme nädala pikkuseks.

Vedajaga seotud probleemide rohkuse tõttu ning piirkonna aktiivsete kodanike soovidele vastu tulles, otsustas vallavalitsus 26. veebruari istungil algatada Padise korraldatud jäätmeveo hanke tühistamise protsess. Selleks koondatakse praegu teenuse puuduste infot. Lisaks suunatakse volikogule otsustamiseks MTÜ-st Jäätmehalduskeskus väljaastumine, kuna valla lepingupartner ei ole suutnud kerkinud probleeme kiirelt ja operatiivset elanike huvides lahendada.

Probleem on laialdane

Raasiku ja Harku vallal on värske kogemus korraldatud jäätmeveo hanke ennetähtaegse lõpetamisega. Kummagi esindajad jõudsid vedajaga vastastikusele kokkuleppele ning tühistasid hanke enne perioodi lõppu. Vastuoluliselt tegi aga uuel hankel kõige odavama pakkumise vedaja, kes oli eelnevalt lepingut rikkunud. Vallad said uue hanke korraldamisega märkimisväärse hinnatõusu, veo tegelikku kvaliteeti saab hinnata alles siis, kui veoperiood on käima läinud.

Lahendus nõuab aega

Riigihanke ennetähtaegne tühistamine ning vedaja leidmiseks uue hanke läbiviimine on aeganõudvad toimingud, mille pikkust saab mõõta pigem kuudes kui nädalates. Kokkuleppe või lõpliku kohtulahendini jõudmiseni tuleb Padise piirkonnas hakkama saada praeguse vedajaga. Seetõttu on oluline, et kohalikud inimesed suhtleksid vedaja kui teenuse pakkujaga ning korduvatest ja lahendamata probleemidest teavitaksid valla keskkonnaspetsialisti.

Vallavalitsus palub olukorrale lahenduse leidmiseni elanikelt kannatlikku meelt ning mõistvat suhtumist. Veo ärajäämise korral tuleb lisanduv prügi kuni järgmise veokorrani hoida metsloomadele ja lindudele kättesaamatus kohas. Elanikud, kelle kinnistule ligipääs on talviti raskendatud (kitsas tee, järsk tõus), saavad vedajaga kokkuleppel paigutada konteineri veopäevaks kergemini ligipääsetavasse kohta. Teeme omalt poolt kõik, et vältida jäätmekonteinerite ületäitumisest tulenevat keskkonnareostuse ohtu.

Sorteerimine leevendab hinnatõusu

Uus jäätmeveo periood tõi endaga kaasa hinnatõusu, mis on eelkõige tingitud jäätmete ladestamise ning tööjõu- ja transpordikulude kasvust. Hinnatõusu aitab kindlasti leevendada jäätmete nõuetekohane sorteerimine. Jäätmeseadus küll kohustab inimesi jäätmeid nende tekkekohas liigiti koguma, kuid kahjuks on Eesti elanike üldine teadlikkus jäätmete sorteerimisest ja üleandmise võimalustest puudulik. Eraldi kogutud paberi ja papi, biolagunevate jäätmete ning pakendite üleandmine on märgatavalt odavam kui käidelda neid sorteerimata segaolmejäätmetena. Pakendijäätmete äraandmine kogumispunktides on inimeste jaoks tasuta.

Sorteerimise infot vaata ka lk 2.

Jäätmete liigiti kogumine hoiab keskkonna puhta

Jäätmete tekkekohas tuleb neid liigiti koguda. Nii saab võtta võimalikult palju taas ringlusesse ning vältida uute materjalide tootmisega kaasnevaid keskkonnaprobleeme: loodusressursside vähenemist, liigset energia tarbimist ja keskkonnareostust.

Korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmed tuleb viia selleks ettenähtud kogumispunktidesse.

Pakendid

Eraldi kogutud pakendijäätmed tuleb viia pakendikonteinerisse. Pakendite kogumist korraldavad üleriigiliselt MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon (TVO). Reeglina on kogumispunktis eraldi konteiner paberile ja papile ning segapakendile, mõnes kohas ka klaaspakendile. Kui viimast eraldi ei ole, võib klaaspakendi panna segapakendikonteinerisse.

Jäätmepunktide ja -jaamade asukohtade infot leiab kaardirakendusest **www.kuhuviia.ee** või taaskasutusorganisatsioonide koduleheküljelt.

Ohtlikud jäätmed

Ohtlikke jäätmeid (v.a asbesti sisaldavaid ehitusmaterjale) ja elektroonikajäätmeid võetakse valla elanikelt tasuta vastu:

Karjaküla jäätmejaamas T, N, L 10.00–18.00

Paldiskis Peetri tn 4 asuvas kogumispunktis

Vasalemmas Ranna tee 8 hoone taga (avatud T 15.00–18.00 ja kuu esimesel laupäeval 9.00–12.00)

Asbesti sisaldavaid ehitusmaterjale, sh eterniiti, võetakse hinnakirja alusel vastu:

Keila linna jäätmejaamas (Tehase tn 5, Keila) T, N, R 12–18; L 10–16

Rehvid

Vanarehve võetakse eraisikutelt tasuta vastu:

Kuusakoski Paldiski teenindusplatsil (Rae põik 14, Paldiski) E–R 8–17

Keila Rehvikeskuses (Tallinna maantee 14, Keila) E–R 10–18; L 10–15

Vasalemmas Ranna tee 8 hoone taga (avatud T 15.00–18.00 ja kuu esimesel laupäeval 9.00–12.00)

Teisi jäätmeid, mida korraldatud jäätmevedu ei hõlma, saab vastavalt teenusepakkuja hinnakirjale ära anda **Karjaküla jäätmejaamas**.

Ohtlike jäätmete kogumisring

SA Keskkonnainvesteeringute Keskus rahuldas Lääne-Harju vallavalitsuse esitatud rahastustaotluse ohtlike jäätmete kogumisringi korraldamiseks maapiirkondades 2019. ja 2020. aastal. Täpsem ajakava ja marsruut selgub lähiajal ning sellest teavitame valla veebi- ja FB-lehel.

JUHTKIRI

Üksinda koostööd teha ei saa

Külli Tammur
vallavolikogu esimees

Tulised arutelud korraldatud jäätmeveo teemadel vallas on kestnud sügisest saadik. Probleeme on igas piirkonnas, kuid kõige kriitilisem on olukord viimati hangitud teenusele Keila ja Padise piirkondades – hind on kallimaks, aga teenuse kvaliteet kolinal alla läinud. Kaebuste hulk seoses toimumata vedudega, pilla-palla jäetud konteineritega ja muude tõrgetega on märkimisväärne – õigeaegselt ja korrektselt tehtud veod on vähemuses.

Inimeste pahameel on igati õigustatud, sest võiks eeldada, et hüppelise hinnatõusuga kaasneb täiuslikult toimiv süsteem ja prügiveokorraldus. Paraku näib, et vedaja on keskendunud talviste teeolude pildistamisele ning kasutab pisimatki võimalust, et vedu tegemata jätta. Asjaolu, et me ei ole ainus omavalitsus, kes prügiveoettevõttega piike murrab, pakub üsna kibedamaigulist lohutust.

Märkimisväärset abi ei ole teenuse kvaliteedi parandamisel ning kodanike nõustamisel olnud ka valla lepingupartnerist MTÜ Jäätmehalduskeskus, kelle ülesandeks on kõigi jäätmevaldkonnaga seonduvate riigihangete korraldamine, kodanikega suhtlus ja asjaosaliste informeerimine. Varasemalt on koostöö sujunud hästi, kuid täna oleme olukorras, kus kogu koormus on valla keskkonnaspetsialisti õlul, kuigi oleme teenuse sisse ostnud.

Mõlemal juhul oleme usaldanud ettevõtet, kes meile teenust pakub – teisti ei saakski. Esimene eeldus igasuguste kokkulepete juures on, et mõlemad pooled täidavad oma kohustusi. Kui see millegipärast kohe ei õnnestu, siis püütakse üheskoos probleemile lahendus leida.

Kaks viimast kuud on näidanud, et n-ö heaga lähenemine ei ole omavalitsuse jaoks tulemust toonud ehk oleme mõlemal juhul – nii korraldatud jäätmeveo eest vastutava ettevõttega kui ka valla jäätmemajandust korraldava ettevõttega, võtnud suuna lepinguliste suhete lõpetamisele. Vaatamata asjaolule, et see ei ole kindlasti lihtne protsess, pole omavalitsusel teist valikut. Üksinda koostööd teha ei ole võimalik.

Vallaelanikud on olnud äärmiselt kannatlikud ja mõistvad ning loodan, et kõigil jätkub veel rahulikku meelt, kuniks olukord saab lahendatud.

Korraldatud jäätmeveo raames kogutavad jäätmeliigid

SEGAOLMEJÄÄTMED
Määrdunud ja katkised riided, jalanõud, pehmed laste mänguasjad, toidujäätmetena tekkivad suured kondid, toidulisandid ja vitamiinid, kosmeetika, mähkmed, kassiliiv, CD-plaadid, tühjad/katkised pastapliiatsid, hõõgniidiga lambipirnid, jahtunud tuhk jms.

VANAPABER
Ajalehed, ajakirjad, reklaamtrükised, joonistuspaber, raamatud, puhas paber ja papp jms.

BIOLAGUNEVAD JÄÄTMED
Aia- ja haljastusjäätmed on puulehed, niidetud muru, umbrohi, aiasaadused jms.
Köögi- ja sööklajäätmed on tahked toidujäätmed, sh pagaritooted, kohvi- ja teepaks koos filtriga, määrdunud papp ja paber, majapidamispaber, salvrätid jms.

Jäätmed, mida korraldatud jäätmeveo raames ei koguta

PAKENDIJÄÄTMED
Tühjad piima-, jogurti- ja mahlapakid, konservkarbid, kaaned ja korgid, kilekotid, shampoonipudelid, hambapastatuubid, õli-, ketshupi- ja majoneesipudelid, pandimärgita pudelid, hommikusöögi- ja pudrukarbid, tühjad kodukeemia pudelid jms.

OHTLIKUD JÄÄTMED
Vanaõli ja õlifiltrid, õlised pühkematerjalid, värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäätmed, aegunud ravimid ja muud meditsiinilised jäätmed, pestitsiidid ja väetised, elavhõbedakraadiklaasid, puhastus- ja põllumajandus- ja muud kemikaalid.

Mitteametlik kogukonnakomisjon muutus ametlikuks

Reigo Krutto,
Klooga kogukonna esindaja

Tänavu 26. veebruaril moodustas vallavalitsus oma korraldusega nr 106 vallavalitsuse kogukonnakomisjoni. Korralduses on kirjas, et komisjoni ülesanne on valla eri piirkondade kogukondade tegevusele, infovahetusele, sotsiaalsele ja majanduslikule arengule kaasaaitamine, samuti ettepanekute esitamine valla kogukondliku elu korraldamiseks ning vallavalitsuses otsustamisele tulevate küsimuste ettevalmistamiseks.

Tegelikult tegutseb isehakanud komisjon juba aasta aega. 18. veebruaril 2018 sai Kloogal kokku seltskond, kelle arvates vajas selline uus suur vald komisjoni, mis ühendaks eri kogukondi igast valla nurgast Vihterpalust Ohtuni ja Hatust Keila-Joani ning võimaldaks otsesuhtlust vallavalitsusega. Komisjoni liikmetena sooviti näha inimesi, kes ise tahavad oma kogukonna probleeme tõstatada ja nende eest seista, leiavad aega komisjoni töös osalemiseks ning omavad pealehakkamist ega karda võtta ka vastutust öeldu ja tehtu eest.

FOTO: MARJE SUHAROV

Reigo Krutto Kloogalt on juhtinud aktiivsete kogukonnaliikmete kooskäimisi üle aasta.

> *Komisjoni kohtumised peavad toimuma valla erinevates paikades.*

Üheks põhimõtteks kokkutulnutel oli, et komisjoni kokkusaamised peavad toimuma valla erinevates kohtades. Nii on kokku saadud aasta jooksul Ohtu külas, Vasalemmas, Padisel, Paldiskis, Laulasmaal, Pae külas, Lohusalus, Hatu külas ja Vihterpalus. Eesmärgiks ikka iga kandiga tutvuda ja ka võimestada kohalikke kogukondi.

Vallavalitsus on aktiivselt pooldanud kogukondade algatust ja on pidanud komisjonis seni arutatut oluliseks ja arutamist-lahendamist vajavaks. Väga oluline on olnud mõlemapoolne infovahetus.

Kinnitatud komisjoni koosseis: Eero Salumäe Karjakülast, Maret Vetemaa, Ingrid Plado Keila-Joalt, Karit Raidmets ja Reigo Krutto Kloogalt, Kaidi Torjus Lehola külast, Kalle Kalbre, Kaire Kaer ja Kairi Niinepuu-Mark Lohusalu külast, Heiki Hõimoja Põllküla/Kersalu piirkonnast, Eve-Mai Valdna Tuulna külast, Kerli Lambing Vasalemmast, Kati Teär-Riisaar ja Merle Tank Paldiskist, Tuuli Edur Laulasmaa/Käesalu piirkond, Erika Kaljusaar, Ando Eelmaa, Ilona Gilden, Maia Heidemann, Henry Mang, Eve Jakobson, Andrus Saliste Padise piirkonnast, Krista Maaro Ohtu külast, Annika Jõks Kulnast.

Emakeelepäeval kostis Klooga koolis eesti luule

Emakeelepäeval kõlas eestikeelne luule Laulasmaa kooli Klooga koolimajas.

35 isamaalist värssi tulid esitlusele 1.-4 klassi etlejatelt Laulasmaa, Lehola, Klooga ja Paldiski koolimajadest.

Lõbusa vahepala esitasid lastele Tarvo Krall ja Marius Pärn Eesti Improteatrist. Koos lastega improviseeriti sõnadest rida, salm, refrään ning esitati üheskoos loodud naljakas laul.

Fotol 15 tunnustatud luulesõpra. **Marje Suharov**

TEATED

Lääne-Harju vallavalitsus teatab: algab uus toetuse taotlusvoor

Avatud on puudest tuleneva tegevuspiiranguga inimeste eluruumide kohandamise toetuse taotlusvoor. Toetuse eesmärk on tagada puudega inimestele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused ning suurendada nende iseseisvat toimetulekut ja võimalusi osaleda ühiskonnaelus.

Toetatakse tegevusi:
- liikuvuse parandamiseks (eluruumi sissepääsu, hoone välisukse ja eluruumi vahelise käigutee, hoone ja selle territooriumile sissepääsu või piirde kohandamine);
- hügieenitoimingute parandamiseks;
- köögitoimingute parandamiseks.

Taotluse vormi leiab valla veebilehelt: http://laaneharju.ee/eeskirjad-ja-korrad1

Taotlusi saab esitada 30. aprillini 2019 e-postile info@laaneharju.ee või postiaadressil Rae 38, Paldiski, 76806 Harjumaa; märgusõna „puuetega inimeste eluaseme kohandamise toetus“.

Vallavalitsus kontrollib taotluse vastavust projekti tingimustele ning pärast seda toimub kodukülastus. Vastavaks tunnistatud taotlusele võtab taotleja hinnapakkumised ja esitab need Lääne-Harju vallavalitsusele hiljemalt 15.05.2019. Vallavalitsus esitab hiljemalt 19.07.2019 koondtaotluse rahastajale, kes teeb otsuse kohandustöid rahastada.

Taotlusvooru rahastab Euroopa Regionaalarengu Fond meetmest „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“.

Küsige julgelt lisainfot ja abi taotlemisel:
Anneli Sert, tel. 677 6930, anneli.sert@laaneharju.ee

Noorte teatritegijate traditsiooniline festival

Tiiu Mägi, Teenifesti korraldaja, KutiMuti stuudio

KutiMuti Stuudio noorte eestvedamisel sai veebruari esimesel nädalavahetusel Laulasmaal teoks iga-aastane noorte teatrifestival Teenifest. XVII järjekorranumbrit kandvaks sündmuseks said noored enda käsutusse Arvo Pärdi Keskuse – Eesti värskeima ja imelisima esinemispaiga. Suurepärase atmosfääri ja akustikaga saal lõi lummava esinemistunde. Lisaks eesti truppidele osalesid ka itaallased, noorteteater TroppaTrama Milanost, kes oma temperamendi ja rõõmsameelsusega kõigi eestlaste südamed võitsid.

Festivali programm oli tihe ja sündmusterohke. Õpitubasid juhendasid Jan Teevet Paide Teatrist, Margo Teder VAT Teatrist, Dmitri Harchenko Tallinna Tantsuteatrist, Tanel Ting Kuressaare Teatrist, Andres Popov Peterburi Teatriakadeemiast, ajakirja „Teater.Muusika.Kino" toimetaja Madis Kolk jt.

Foto: Helen Zeisig

Teenifestil osalejad lumes.

Laupäev oli etenduste päev, kus žüriile ja publikule esitati ettevalmistatud näidendid. Õhtul toimus pidulik teatriball ja pühapäeval traditsiooniline retk ja ühispildistamine mererannas, mis päädis ühislaulmise ja itaallaste algatatud mölluga lumes.

Tagasiside Teenifestil osalenutelt oli väga positiivne. Kiita said nii etendused kui ka mitmekülgsed õpitoad, nii žürii kui ka korraldajad, aga ka soe õhustik.

Korraldajad tänavad südamest kõiki osalejaid aktiivse ja üdini kultuurse nädalavahetuse eest!

Foto: Varje Mägi

Lugemis- ja avastamisrõõmu Klooga raamatukogust leiavad nii väiksemad kui ka suuremad lugejad.

Raamatud on kauni emakeele kandjad

ajaleht@laaneharju.ee

Haridus- ja Teadusministeerium on käesoleva aasta kuulutanud eesti keele aastaks. Seda ikka selleks, et väärtustada eesti keelt ning tähistada eesti keele seadustamist riigikeelena sada aastat tagasi. Keele tähtsust ja kauni keele säilitamist soovivad toetada ka raamatukogud.

Ühendatud raamatukogu arendab teenuseid

Alates selle aasta jaanuarist alustas tegevust Lääne-Harju Valla Raamatukogu. Vallas pakutakse raamatukoguteenuseid niiöelda keskraamatukogus Paldiskis ja seitsmes haruraamatukogus Laulasmaal, Kloogal, Leholas, Vasalemmas, Rummul, Padisel ja Harju-Ristil.

Lääne-Harju valla raamatukogu direktor Urve Luht selgitab: "Kui enne toimetasid raamatukogud iseseisvalt, siis nüüd oleme üks meeskond ja mõtleme koos. Raamatukoguvõrgu korrastamise üheks eesmärgiks on teenuste laiendamine ning parem kättesaadavus. Tähelepanu alla oleme võtnud raamatute liikumise kogude vahel ja raamatukogude lahtiolekuajad. Näiteks on Paldiski raamatukogu avatud ka suvisel ajal." Raamatukogude uuenenud lahtiolekuaegu vaata http://laaneharju.ee/raamatukogud.

"Töötame pingsalt kodulehe uuenduste kallal. Facebooki lehe saavad endale kõik haruraamatukogud, et jagada inimestele infot uute trükiste ning toimuvate ürituste kohta. Tähtsad muutused leiavad aset Leholas, kus raamatukogu kolib peatselt kooli ruumidest kooli kõrvale moodulmajja," selgitab Urve Luht.

Ligi 100 aastat raamatukogundust Kloogal

Klooga haruraamatukogu uus juhataja Varje Mägi rõhutab samuti raamatute ja harituse, hariduse ja kauni emakeele tähtsust. "Klooga haridusseltsi eestvedamisel asutati Kloogale raamatukogu juba 1929. aastal. Raamatukogu FB-lehel kajastame killukesi nii raamatukogu kui ka sellega tihedalt seotud edumeelse Klooga rahva ajaloost. Klooga raamatukogu on avatud nüüdsest neljal päeval nädalas. Lugemiseks leidub uuemat ja vanemat ajaloolist tõde, kuid leiab ka fantaasiapiiril lendlevat kirjandust. Ajalehti ning ajakirju on pakkuda nii tehnikasõpradele kui ka kokandushuvilistele. Imelist avastamist on ajaloo- ja teaduse vallast ning pettuda ei tohiks ka käsitöö sõbrad, " tutvustab Varje Mägi valla suurima aleviku raamatukogu teenuseid.

Mis muud, kui lugemiseni-nägemiseni!

Moldova suursaadik (esireas vasakult teine) kohtumisel Paldiski Ühisgümnaasiumis.

Paldiski õpilased kohtusid Moldova suursaadikuga

Ühisgümnaasiumi 12. klass

4. märtsil kohtus Paldiski Ühisgümnaasiumi õpilastega Moldova suursaadik proua Inga Ionesii ning MTÜ Diplomatic Relations Project asutaja ja eestvedaja pr Helen Uus. Külalised tutvustasid Eestist 2000 kilomeetri kaugusel asuvat väikeriiki. Moldova pindala on 33 843 km² ja rahvaarv on üle 3,5 miljoni.

Suursaadik rääkis õpilastele oma kodumaa traditsioonidest ning kultuurist. Õpilased tahtsid kuulda, kuidas kõlab moldova keel ja suursaadikul paluti öelda midagi tema emakeeles, mida ta ka lahkesti tegi. Üks Moldova rahva lemmiktraditsioone on kevade tähistamine, mille puhul kingitakse lähedastele punasevalge triibuline lips, mida kantakse rinnas märtsikuu lõpuni ning riputatakse siis õitsva puu otsa ja soovitakse soov, mille täitumist ootama jäädakse.

Suursaadikule meeldib Eestis kõige rohkem loodus ja metsad. Eriti meeldib talle Soomaa rahvuspark. Eesti traditsioonidest on talle kõige südamelähedasem laulupidu. Harjumist vajab aga ikka veel suhteliselt külm ja niiske kliima ning ta igatseb vahel koju, sest Moldovas on tunduvalt soojem kui siin.

Õpetajad istuvad koolipinki

Hestia Rindla abivallavanem

Eesti keele valdamine annab võrdsed võimalused kõikidele siin elavatele inimestele saada kvaliteetset haridust, töötada rahuldust pakkuval ametikohal ja tunda end võrdväärsena teiste seas.

Eesti hariduspoliitika on võtmas suunda eestikeelsele haridusele kogu Eestis, seetõttu on oluline, et kohalik omavalitsus asub selleks ettevalmistusi tegema juba täna. Eestikeelset haridust on võimalik pakkuda ainult siis, kui õpetajad riigikeelt valdavad. Eesti ühtsuse kasvatamiseks, ei ole mõistlik lapsi selekteerida erineva emakeele järgi gruppidesse ei lasteaias ega ka koolis, vaid õpetada neid koos läbi eesti keele ja meele, väärtustades ka iga muukeelse lapse keelt ja kultuuri.

2018. aasta septembrist alustasime eesti keele kursusega Ämari kooli ja Rummu lasteaia õpetajatele, kus igapäevaseks õppe- ja suhtluskeeleks on valdavalt vene keel. Koolipinki õpilase rolli asuvad õpetajad on motiveeritud ja usinad õppijad. Kursuse eesmärgiks on tõsta vene emakeelega õpetajate riigikeele oskuse taset ja valmistada nad ette B1 või B2 riigikeele eksamiks.

Ämari kooli ja Rummu lasteaia õpetajate keelekursus kestab kevadeni. Hoiame õpetajatele põialt eksami sooritamisel. Soovime kindlasti ka soovi eesti keelt praktiseerida ja arendada, et vaevaga õpitu ei ununeks. Keelekursust läbiviiv õpetaja Jekaterina Štroman on arvamusel, et inimestele on aeg-ajalt vaja väljakutseid, mis panevad liikuma, kasvama ja saama enesekindlust juurde.

Vallavalitsusel on plaan ka sügisest keelekursusi jätkata ning korraldada ka suvel keelelaagreid lastele ja noortele.

14. märtsil oli emakeelepäev. Mõelgem sellele, mida meist igaüks saab teha selleks, et eesti keel siin maal kõlaks, säiliks ja areneks.

Toimetajad: Marje Suharov, egle Kaur | Kujundus: IlmaPress | Trükitud trükikojas Printall | Tiraaž: 7600 eksemplari

25. märtsil
kell 12:00-13:00

MÄLESTUS-TEENISTUS

PALDISKI
RONGIJAAMA
KÜÜDITATUTE
MÄLESTUSKIVI JUURES

Traditsiooniliselt asetatakse mälestusmärgile asutuste, organisatsioonide ja represseeritute poolt pärjad/kimbud ja küünlad, toimuvad etteasted ning ühiselt koos naiskodukaitsjate ja kodutütardega saadetakse latern kl 12:54 rongiga Keila poole. Keilas võtavad laterna vastu Keila Memento liikmed ja naiskodukaitsjad. Mälestusüritus jätkub Keila rongijaamas.

Märtsiküüditamise ohvrite mälestamiseks süüdatakse 25. märtsil üle Eesti küünlad, et hoida elavana mälestust süütutest inimestest, kes kannatasid okupatsioonivõimude inimsusevastaste kuritegude all.

Paldiski raudteejaam, mis oli saarlaste ja hiidlaste jaoks märtsiküüditamise sõlmpunktiks. Depoo ja raudteejaam 1920. aastatel.

Operatsioon „Murdlaine“ – eestlaste külma teekonna algus

MTÜ Kaljuvald
Aeri Salme

25. märtsil 1949. a varahommikul algas Nõukogude okupatsioonivõimude suurimaid kuritöid Eesti rahva vastu – märtsiküüditamine ehk operatsioon „Priboi” (e.k murdlaine). Siberisse deporteeriti üle 20 000 inimese, enamasti naised ja lapsed.

Paldiski oli sõlmpunkt, kust algas tee külmale maale üle kolmel tuhandel inimesel Hiiumaalt, Saaremaalt, Muhust ja osaliselt ka Läänemaalt.

26. märtsi hommikul alustas Hiiumaalt, Lehtma reidilt teed laev, mis toimetas saarelt küüditatud Paldiskisse, praegusesse Põhjasadamasse, kus nad laaditi ümber rongi loomavagunitesse.

25. märtsil algas Jaagarahu sadamakailt Saaremaalt ka saarlaste tee Siberisse. Kaks suurt laeva suundus Paldiskisse ning sinna jõudes kamandati inimesed kaile, kus varem kohale jõudnud hiidlased neid ees ootasid. Raudteel ootasid vagunid, kuhu püssimeeste vahel saabunuid topiti.

25.–29. märtsini asusid ešelonid loomavagunitesse surutud inimestega teele 16 raudteejaamast üle Eesti, neist kolmes koguni 2 ešeloni. Pikim rong oli ešelon nr 97310 Paldiskist, mis pidi algselt koosnema 62 vagunist, aga kuna plaan oli „hästi täidetud“, siis tuli lisavaguneid hankida. Neid saadi Ristilt ja Kloogalt, nii et karavani pikkuseks sai 70 vagunit. Ešelon hakkas Paldiski raudteejaamast liikuma 29. märtsil kell 14.35.

Hoiame küünlaid süüdates elavana mälestust süütutest inimestest, kes kannatasid okupatsioonivõimude inimsusevastaste kuritegude ja terrori all ning seisame selle eest, et küüditamised ei korduks enam kunagi.

“Mäed on kaugel, meri kaugemalgi veel”

Rühmitus SLED

25.03–14.06 Paldiski raudteejaamas, Paldiski linnaraamatukogus ja Amandus Adamsoni Ateljeemuuseumis

25. märtsil avatakse Paldiski raudteejaama perroonil näitus “Mäed on kaugel, meri kaugemalgi veel”, mis on pühendatud 1949. aastal sealtsamast Siberisse teele saadetud inimestele. Näitus on osa rühmituse SLED üleeestilisest kunstiprogrammist “Siberi lapsepõlv”, millega mälestatakse 70 aasta möödumist märtsiküüditamisest. Kunstiprogrammi kuuluvad näitused ja muud sündmused, mis toimuvad kõigis kuueteistkümnes raudteejaamas, kust küüditamisrongid teele läksid. Paldiski raudteejaama näitus on avatud 14. juunini.

Paldiski mereäärsest raudteejaamast sai alguse Eesti saartelt laevadega toodud inimeste teekond Siberisse. Kuna see oli hiidlaste ja saarlaste jaoks viimane koht, kus nad nägid merd, märgistab kunstirühmitus SLED selle paiga vaatega Siberi mägedele. Meri oli küüditamisrongile saadetud inimeste jaoks alati loomulik ja kodune keskkond olnud. Saartelt toodi nad laevaga Paldiskisse, kus ootas rong 65 vaguniga, mis läks Siberi poole teele 29. märtsil 1949. Küüditatuid oli kokku 1727, kellest 859 olid naised ja 555 lapsed. Kahenädalane teekond viis Novosibirski oblastis asuvatesse sihtkohtadesse – Barabinski, Tatarskaja, Kožurla ja Tšanõ jaamadesse.

“Mäed on kaugel, meri kaugemalgi veel” on kohaspetsiifiline installatsioon, mis loob küüditamisega kaasnenud maastikuliste kontrastide vahele peegelduse. “Mäed on kaugel” kõneleb Eesti ja Siberi vahelisest distantsist ja teekonna algusest. “Meri kaugemalgi veel” viitab aga küüditatud inimeste Siberi elule ja koduigatsusele. Rühmitus SLED on mitme aasta vältel käinud Siberis uurimisreisidel ja kogunud mälestusi nendelt inimestelt, kes olid küüditamise ajal lapsed või sündisid Siberis. See on nn “Siberi laste” põlvkond, kelle jaoks küüditamine oli elu algus, mitte lõpp. Teekond Siberist tagasi ja Eestis kohanemine olid nende jaoks samuti omaette katsumused. Nõnda kõneleb Paldiski raudteejaama paigaldatud installatsioon eelkõige kaugustest ning püüab luua nende vahele kooskõla.

Foto: on Rahvusarhiiv

Ühed haruldased Eesti Rahvusarhiivis säilinud kaadrid 1949. aasta küüditamissündmustest. Dramaatiline väljasaadetute ja nende väheste kaasahaaratud asjade vagunitesse laadimine.

Foto: Gustav Kulp

Küüditamisrong Keilas 25. märtsil 1949.

Kes on SLED?

Kunstirühmitus SLED on asutatud 2018. aastal. Tegutseme kunsti ja antropoloogia piirimail ning tegeleme mälu ja identiteedi küsimusega. Vene keeles tähendab *след* jälge. Me nii ajame jälgi, kui jätame jälje. Samuti viitab see sõnale *исследование* (uurimus), kuivõrd meie projektide väljundid on oma loomult uurimuslikud.

Paldiski üritusi korraldab:
kunstirühmitus SLED,
Paldiski kogukond,
Naiskodukaitse
Paldiski jaoskond,
Saaremaa
Vabadusvõitlejate ühing.

Paldiski üritusi toetavad:
AS Eesti Raudtee,
Elron,
Eesti Rahvuskultuuri Fond,
Murtud Rukkilille Ühing,
Eesti Represseeritute
Abistamise Fond,
Amandus Adamsoni
Ateljeemuuseum,
Paldiski Linnaraamatukogu,
Estvita Pro OÜ.

29. märtsil kell 15.00–18.00
Lääne-Harju vallamaja fuajees (Rae 38, Paldiski)

mälestuspäev

Osaleb Saaremaa Vabadusvõitlejate Ühing,
et laulda Siberi laule
Rühmitus SLED esitleb Ave Taaveti dokumentaalfilmi
“Monument vanaemale”

10. aprillil avatakse Amandus Adamsoni
Ateljeemuuseumis (Adamsoni 3, Paldiski)
Marika Alveri näitus “Hele ruum, tume ruum”,
mis jääb avatuks kuni 30. aprillini.
Tegemist on “Siberi lapsepõlve” kunstiprogrammi kuuluva
rändnäitusega, mille esmaavamine toimub 25. märtsil
Jõgeval Betti Alveri muuseumis.

“Siberi lapsepõlve” ja selle lisaprogrammi kohta
leiab rohkem infot aadressilt
www.siberilapsed.ee ja
https://www.facebook.com/sled.artist.group

FOTO: ERAKOGU

Paldiski kodutütred saavutasid võistlusel "Luureretk 2018" teise koha.

Militaartaustaga Paldiskist sirgub isamaalisi noori

Marje Suharov
ajaleht@laaneharju.ee

25. märtsil toimub Paldiski rongijaamas Siberisse saadetute mälestuskivi juures küüditamise aastapäevale pühendatud pidulik mälestusteenistus. Isamaalisel sündmusel osalevad lippu kandes ja pärgi asetades naiskodukaitsjad ning sinikollases riietustes tüdrukud-poisid Kaitseliidu noorteorganisatsioonist Noored Kotkad ja Kodutütred. Paldiski noorkotkaste ja kodutütarde rühma juhib Paldiski poiss ja Kõrgema Sõjakooli kadett Kenneth-Martin Kreitsmann.

Kenneth lõpetab kevadel Kõrgema Sõjakooli, tulevase nimega Kaitseväe Akadeemia ja tõdeb, et kui ta ka Paldiskisse alaliselt elama ei tule, siis jääb Paldiski ikkagi ta kodulinnaks.

Kaitseväelaseks kasvamine

„Olen päritolult saarlane ning ö-l ja õ-l siiani väga vahet ei tee. Kui sain 3-aastaseks, kolisime Paldiskisse. Ma olen äärmiselt tänulik, et ema julge otsuse vastu võttis, sest kui mõelda 1990-ndate lõpule, siis tõenäoliselt ei tule silme ette just kuurortlinn," meenutab Kenneth.

Ta arvab, et suurt rolli kaitseväelase elukutse valikul on määranud linna militaarne ajalugu ning Paldiskis paiknenud Scouts-pataljon: „Käisime sõpradega igal aastaajal poolsaare risti-rästi läbi. Endistel militaarobjektidel kolamine ja nende ajaloo vastu huvi tundmine läbi raamatute ja vanema põlvkonna teadmiste on olnud minu lapsepõlv."

"Olin Paldiskis noorkotkas aastatel 2008–2014. Toona tulid organisatsiooni tutvustama Viktor ja Katriin Ivanov. Olime klassivendadega militaarasjandusest huvitatud ja haarasime võimalusest. Juba kuu aja pärast osalesime võistlusel „Luureretk" marsruudil Klooga–Saue ja saavutasime kolmanda koha," on noormehel meeles.

> *"Tüdrukud suundusid rajale ja läks 5 minutit, kui tuli kõne, et nad eksinud. Järgmise 10 minuti jooksul läksid nad omavahel tülli.*

Kaitseväelase elukutse valinuna õpib Kenneth Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste Kõrgemas Sõjakoolis Tartus. „Lõpetan kevadel sõjakooli maaväe õppesuuna logistika erialal," selgitab ta oma valikuid. Värske nooremleitnandi täpsem erialane spetsialiseerumine selgub juulikuus.

Paldiski noorkotkad ja kodutütred

Paldiskis tegutseb Noorte Kotkaste rühm alates 1990-ndatest. 2000-ndate alguses viis skautlikku tegevust lühiajaliselt läbi Andrus Veskioja, hiljem Viktor ja Katriin Ivanov. Kui Kenneth kaitseväe ajateenistusest naases, oli Paldiski rühmas alles vaid mõni mitteaktiivne liige. Kenneth võttis rühma juhtimise üle ja uute liikmete leidmiseks tutvustas organisatsiooni Paldiski Ühisgümnaasiumis. Kohe esimesel korral liitus palju noori. „Olen otsinud rühmajuhi abi, kes valdaks mõlemat keelt ja oleks isamaalise hoiakuga, kuid seni ei ole enda ja noorte kõrvale sobivat isikut leidnud. Ise ma vene keelt nii palju ei valda," tõdeb rühmajuht. „Oleme aktiivselt tegutsenud 2016. aasta algusest. Kokku on meil rühmas kodutütreid ja noorkotkaid 25 vanuses 7–18 aastat. Sel aastal on lisandunud meie ridadesse kaks uut liiget," lisas Kenneth. Valdavalt osalevad rühmades Paldiski linna lapsed. Kokku saadakse kord nädalas või vähemalt korra kuus Pakri Plaza III korrusel Paldiskis.

„Oleks väga tore, kui ka Vasalemmas, Padisel või ka Laulasmaal noorteorganisatsioon tegutseks. Meil on „miltaarne vald" ja vastava väljõppe saanud rühmajuhte peaks leiduma," ütles Kenneth, kes on nõus rühma loomisel abistama.

FOTO: ERAKOGU

2017. aasta maakaitsepäeval Padisel võeti esimesed noored ametlikult vastu Kennethi rühma liikmeteks.

Põnevad luureretked ja sõprus

Noored Kotkad ja Kodutütred on Kaitseliidu skautlik militaarne organisatsioon." Me ei kasvata lapssõdureid, vaid pakume vabaks ajaks skautlikku tegevust," selgitab Kenneth. Toimuvad kevad-, suve-, talve- ja sügislaagrid. Laagrid on alati kindla suunaga, olgu selleks sidevaldkond, ellujäämisoskused, meditsiin või valmistumine luureretkedeks. Lisaks toimuvad patrulllvõistlused. 30–70 kilomeetrisel rajal lahendatakse luure- ja patrullülesandeid. „Esimest korda rajale minevad lapsed ütlevad, et nad ei tee rada mingil juhul läbi. Kes aga saab fiilingu kätte, jääb võistlustest sõltuvusse," arvab Kenneth. Harjumaa siseselt jäädi kodutütarde võistkonnaga eelmisel aastal napilt teiseks. „Aga mis peamine, tüdrukud näitasid oma teotahtelisust ja tugevust!" on Kenneth õnnelik.

Kodutütreks ja noorkotkaks olemisel on üks väga suur lisapluss: palju sõpru üle Eesti. "Ka minul on sellest ajast sõprussidemed säilinud ning minuga koos õpib sõjakoolis endise võistkonna kolm liiget," on Kenneth rahul.

Iga algus on raske

Kenneth on oma noorte üle uhke ja meenutab, kui väikeste kodutütarde neljaliikmeline võistkond läks esimesele retkele.

"Rada oli 18 km pikk. Valgel ajal oli vaja läbida üheksa kontrollpunkti. Tüdrukud suundusid teele ja läks mööda 5 minutit, kui tuli kõne, et nad on eksinud. Ütlesin, et vaadake selja taha ja saate aru, kus olete. Järgmise 10 minuti jooksul läksid nad omavahel tülli. Siis helistati, et üks tüdruk on kummiku ära kaotanud ja nii edasi. Nad helistasid iga 10 minuti tagant. Kõik lõppes hästi ning tublid tüdrukud jäid 20 võistkonna seas kümnendaks."

Kenneth soovib eeskuju võtta Nissi rühmast, kes korraldas emadele-isadele suunatud laagri. "Vanemad saavad kogeda seda, mida nende lapsed metsas teevad. Selliste laagritega võetakse maha hirm selle ees, kas lapsed skautlikes tingimustes hakkama saavad," räägib Kenneth lapsevanemate kaasamisest.

Isamaalisuse kasvatamine

Noorte Kotkaste ja Kodutütarde organisatsioon kasvatab lastes sisu ja iseseisvust. Sõjalisteks ja kriisikaitseks noori ei kasvatata. „Lisaks üldisele isamaalisele hoiakule organisatsioonis on ka eraldi väljaõpe," selgitab Kenneth. Selleks on järgukatsed ja erialamärgid, mis õmmeldakse kodutütarde ja noorkotkaste pidulikule vormile. Mida rohkem on järgumärke rinnas (kokku kuus), seda rohkem peab teadma Eesti loodusest ja ajaloost, matkatarkustest, skaudioskustest, turvalisusest ja paljust muust. Õpitu leiab rakendust isamaalistel rännakutel. Üks selliseid on luureretk Mini-Erna. Sellel aastal valitakse välja Mini-Ernale minejad sügisesel Harju maleva luureretkel.

Koostöö Naiskodukaitse ja kogukonnaga

Noored Kotkad ja Kodutütred löövad kaasa ka kogukonnaüritustel. Koos naiskodukaitsjatega osaleti Lääne-Harju valla lusikapäeval, Paldiski 300 üritustel ning vabariigi aastapäeval ehiti Paldiskis lindudele söögipuu.

Noorkotkad püsivad õigel rajal

„Elupäevad on see Paldiski kuvand olnud nii ja naa. Aga pigem on Paldiskis turvaline elukeskkond. Tänu organisatsioonis osalemisele pääsesin pahandustest. Meil oli siis ja on ka täna reegel, et kui pahandustesse satud, siis lahkud," räägib Kenneth ja arvab, et suurim probleem, millest ta püüab oma tegevusega noori säästa, on narkootikumid. „Kahjuks on mõnuained kergesti kättesaadavad ja kui sinna reha otsa satud, on väga raske ära saada," tõdeb Kenneth.

Kenneth lõpetab kevadel Kõrgema Sõjakooli, tulevase nimega Kaitseväe Akadeemia. Ta tõdeb, et kui ta ka Paldiskisse alaliselt elama ei tule, siis jääb Paldiski ikkagi ta kodulinnaks. Küsimusele, kas jääd kodutütarde ja noorkotkastega edasi tegelema, vastab Kenneth talle omaselt: "Täpselt nii!"

FOTO: EDE TEINBAS

Ettevõtjad koostöövõrgustikku arendamas Padisel Kallaste talus.

Koostöövõrgustikud ja -projektid kui arenguvõimalus

Ede Teinbas
Lääne-Harju Koostöökogu meetmejuht

Lääne-Harju valla ettevõtjatel on mitmeid võimalusi kuuluda koostöövõrgustikesse. Näiteks tegutseb Paldiskis Paldiski Ettevõtjate Liit. Piirkondlikku ettevõtjate, vabaühenduste ja omavalitsuste võrgustikku veab LEADER tegevusgrupp Lääne-Harju Koostöökogu. On ka valdkondlikke koostöövõrgustikke, näiteks maapiirkonna turismiettevõtjaid koondab MTÜ Eesti Maaturism.

Mis on selliste võrgustike kasu, kui info ja teave on praegusel infokülluse ajastul soovi korral alati kättesaadav? Võrgustikesse kuulumine annab võimaluse osaleda selle üritustel, luua isiklikke kontakte lähedal asuvate või samas valdkonnas tegutsevate ettevõtetega, leida uusi kliente ja koostööpartnereid, olla nähtav, rääkida kaasa piirkonna arengus, osaleda koolitustel ning inspiratsioonireisidel. Teataval määral saavad ka need ettevõtted ja vabaühendused, kes ametlikult võrgustikesse kuuluda ei soovi, nende töös osaleda koostööprojektide kaudu.

Lääne-Harju Koostöökogul on hetkel käimas üks siseriiklik ja neli rahvusvahelist koostööprojekti. Igal koostööprojektil, ka rahvusvahelisel, on nii siseriiklik kui ka piirkondlik mõõde. Viimane on vahest tähtsamgi. Näiteks lööb turismisektori arengule suunatud koostööprojektis 5*Nature lisaks rahvusvahelistele partneritele kaasa LEADER tegevusgrupp Järva Arengu Partnerid. Kahe piirkonna turismiettevõtjad on rahvusvahelistel õppereisidel loonud häid kontakte ja ka üksteise juurde ringkäike korraldanud. Muide, ringkäikudel on meie endi piirkonna ettevõtjad tunnistanud, et ei olnud paljusid naabruses asuvaid kohti varem külastanud. Kiideti, et õppereisid aitasid omavahel kontakte luua ja süvendada.

Päris mitmed ettevõtjad on juba alustanud ühist tootearendust või turundavad ühiselt, toimib ristturundus. Ettevõtjad on saanud tellimusi nii oma piirkonna kui ka Järvamaa ettevõtjatelt, ühiselt on rikastatud teenuseid. Näiteks on Wassalemma Pruulikoda teinud vadakuõlut Nõmmiku talu meierei vadakust, lasegraveerimisega tegelev OÜ Econominee on omakorda osutanud oma teenuseid Wassalemma Pruulikojale ja Arvo Pärdi Keskusele, OÜ Viiskanda on teinud Järvamaale Hindreku tallu rookroonidest kaunistusi. Urmas Veersalu OÜ-st Viiskanda kommenteerib kasu koostööst järgmiselt: "Kuna minu kui ettevõtja staaž ei ole kuigi pikk, siis osalen meeleldi tegevustes, kus „ettevõtlusmõte" hõljub ja levib. Ettevõtjate võrgustikust on kindlasti lootust saada endale koostööpartnereid, aga ka väärt ettevõtlusalast nõu ja inspiratsiooni. Boonusena veel asjaolu, et kõike seda on võimalik leida niiöelda naaberkülast".

Nõmmiku talu meierei ja OÜ Econominee esindaja Liivi Ermas arvab, et koostöövõrgustik on ühendatud jõud, mille läbi võidavad kõik liikmed. Kohaliku tarbijaskonna kvaliteetne teenindamine siinsamas valminud toodetega, mille valmistajat tarbija teab, on meeldiv privileeg suurte kaubakeskuste ees. Ühendatud jõuga võidame kõik.

Ühiselt on algatatud ka suuremaid projekte, näiteks koondusid turismiettevõtjad ja piirkonnas ürituste korraldajad sügisel ühise turundusmütsi "Porikuu festival" alla, uuel aastal on valmimas kohaliku toidu tootjate kaart.

Kutsume ettevõtjaid üles avatud meelel ümbruskonnas ringi vaatama. Võib-olla ei tulegi mõnda toorainet või teenust Tallinnast tellida, vaid selle saab naabertalust või -vallast. Muidugi ootame osalema Lääne-Harju Koostöökogu koolitustel, õppereisidel jm tegevustes.

Quo vadis, Lääne-Harju ettevõtlus?

Eduard Laur
Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse ettevõtluskonsultant

Riik ja omavalitsused toimivad tänu ettevõtlusele, sest ettevõtlus loob lisandväärtust ja töökohti. Ettevõtete loodud lisandväärtus annab võimaluse riigil ja kohalikul omavalitsusel saada läbi ettevõtluse ja tööjõukulude maksustamise tulu, et muuta omavalitsuse elukeskkond veelgi paremaks. Näiteks ehitades koole ja lasteaedu ning luues juurde vaba aja veetmise ja sportimise võimalusi. Mida paremini läheb kohalikel ettevõtetel ja mida rohkem loovad nad kohapeal töökohti, seda rohkem saavad kasu kõik valla elanikud.

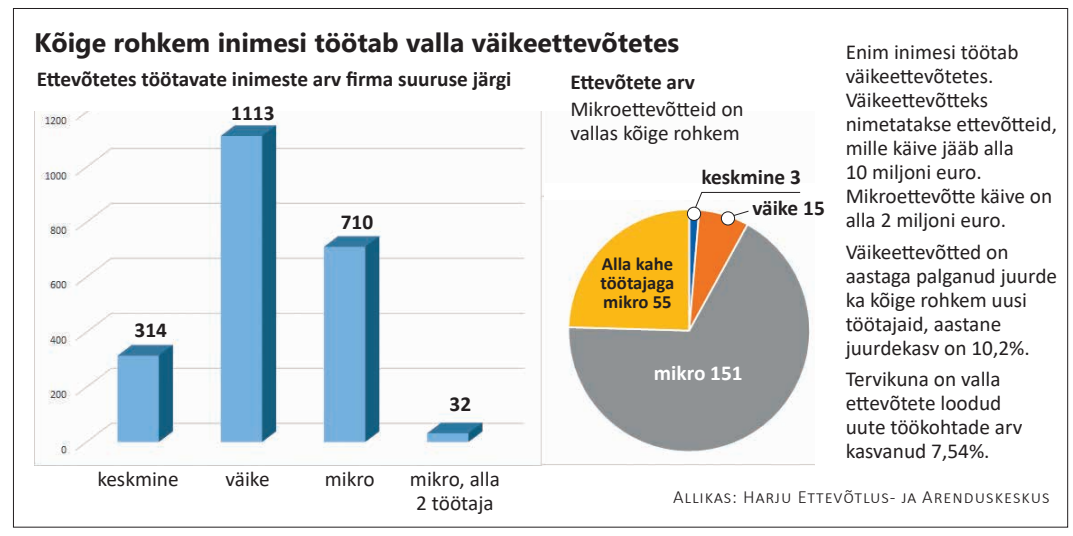

Kuidas läheb täna Lääne-Harju ettevõtetel?

Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus tegi Lääne-Harju valla palvel kokkuvõtte valla tänasest ettevõtlusmaasikust. Kuna eelmise majandusaasta tulemused ei ole veel selgunud, olid vaatluse all 2016. ja 2017. aasta.

Kui palju on Lääne-Harju vallas aktiivseid ettevõtteid? Aktiivseks ettevõtteks nimetame siinkohal ettevõtet, mis loob reaalseid töökohti. See tähendab, et ettevõttel on vähemalt kaks töötajat või kui ettevõttel on üks töötaja, siis makstakse talle vähemalt Eesti keskmist palka. Selliseid ettevõtteid on vallas 224. Lisatud joonisel on näha, kuidas jagunevad ettevõtted suuruse järgi ja kui palju on ettevõtete poolt loodud töökohti.

Enim inimesi töötab väikeettevõtetes. Väikeettevõtteks nimetatakse ettevõtteid, mille käive jääb alla 10 miljoni euro. Mikroettevõtte käive on alla 2 miljoni euro. Väikeettevõtted on aastaga palganud juurde ka kõige rohkem uusi töötajaid, aastane juurdekasv on koguni 10,2%. Tervikuna on valla ettevõtete loodud uute töökohtade arv kasvanud 7,54%. Kui võrdleme seda numbrit terve Harjumaa (ilma Tallinnata) töökohtade arvu kasvuga, siis Harjumaal suurenes 2017. aastal uute töökohtade arv kõigest 2,76%. Seega on vallas loodud töökohti peaaegu kolm korda kiiremas tempos kui maakonnas keskmiselt. Mitmed Lääne-Harju ettevõtjad on toonitanud, et nad on juba täna valmis palkama uusi töötajaid, kui vallast oleks leida vabu töökäsi.

> *"Kohalikud ettevõtted on valla elanikele atraktiivsemateks tööandjateks kui naabervaldade või Tallinnas tööandjad.*

Miks on uusi töötajaid raske leida?

Lääne-Harju ettevõtete tööjõukulud on kasvanud aastaga keskmiselt 12,45%. Tööjõukuludeks loetakse nii palka kui ka kõiki töötasult makstavaid makse.

Kõige arvukama töötajate hulgaga töötlevas tööstuses oli tööjõukulude kasv töötaja kohta 10,87%, transpordiettevõtetes oli kasv 10,44%. Harju maakonnas (ilma Tallinnata) kasvasid tööjõukulud vähem, suurenedes Harjumaal keskmiselt 7,81% ja töötlevas tööstuses 7,83%. Ehkki palga ja tööjõukulude kasvu vahele ei saa panna võrdusmärki, sest tänu astmelisele tulumaksu vähendamisele kasvab maksude osakaal tööjõukuludes töötasust kiiremini, annab see siiski aimu, et Lääne-Harju valla ettevõtetes on palgakasv olnud kiirem kui Harjumaal tervikuna. Tasustamise seisukohast võib seega kohalikke ettevõtteid pidada valla elanikele atraktiivsemateks tööandjateks kui naabervaldade või Tallinnas tööandjad.

Aga miks siis ikkagi napib kohalikku tööjõudu? Üks põhjustest on seotud Lääne-Harju valla geograafilise eripäraga. Paldiski linnas elab 29% valla elanikest. Samas ettevõtted on laiali pillutatud üle kogu valla. Näiteks on Paldiskist Harju-Ristile, kus asub moodne elektroonika komplekteerimise tehas, tööle käia väga ajakulukas või ilma oma autota keerukas või võimatu. Sarnaseid näiteid on hulganisti ning loodetavasti leiavad ettevõtjad koos kohaliku omavalitsusega siin lahendusi.

Eelista kohalikku

Iga valla elanik saab anda oma tagasihoidliku panuse valla ettevõtlusse ja läbi selle kogu valla elu paranemisse, eelistades tarbijana kohalike ettevõtete toodangut või teenuseid. Toiduainete ja põllumajandustoodangu tootjatest asub Lääne-Harju vallas aktsiaselts M.V. Wool – ilmselt Eesti tuntuim kodumaine värske kala müügi ja töötlemisega tegelev ettevõte. Teine suur ja tuntud toiduainete tootja on OÜ Laheotsa, mis müüb nii värsket kui ka kooritud ja pakendatud köögivilja.

Neile, kes on otsimas kööki, elu- või magamistuppa uut mööblit, soovitan alustada oma valla ettevõttest Viigardi OÜ, mille müügisalong asub Keilas. Eritellimusmööbel valmistatakse siinsamas Lääne-Harju vallas.

Varem või hiljem jõuame kõik punkti, kus meie järjekordset sünnipäeva nimetatakse juubeliks. Mis saab olla sel puhul meeldivam, kui kutsuda kokku sõbrad ja tuttavad ning nautida aega elava muusika saatel. Siin on teile abiks Lääne-Harju valla ettevõtte Pianoman Muusikakorraldus OÜ, kes leiab teie peole just õiget meeleolu loova esineja.

Ruumi veel on

Kas vallas on ruumi veel suuremale hulgale ettevõtetele? Jah, kindlasti on. Julgustan kõiki, kellel on selge visioon oma äriideest, tegema oma unistus teoks. Kõigil Lääne-Harju valla elanikel, kes soovivad alustada ettevõtlusega, on võimalik osaleda tasuta nõustamisel ning ettevõtluskoolitusel. Nõustamist viib läbi Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (vt. www.heak.ee).

Padisel selgusid medaliväärilised jahitrofeed

Marje Suharov
toimetus

Märtsi hakul hindasid jahimehed Padisel 300 jahitrofeed. Harju-, Lääne- ja Raplamaalt kütitud ulukite trofeede hulgas olid põdra, metskitse ja hirve sarved ning hundi, šaakali, mägra, ilvese, rebase ja kopra koljud. Lisaks toodi kohale kahe hundi ja ühe karu nahk.

Sarvetrofeedel hinnati pikkust, laiust, kaalu, mahtu ja kännase ümbermõõtu. Eesti Jahimeeste Seltsi esimehe asetäitja, vanem-trofee-ekspert Andres Lillemäe sõnul sõltub sarve kuju geneetikast, toidubaasist ja kevadisest temperatuurist. Mida soojem on kevad, seda kiiremini sarved kasvavad. Sarv on organismi energia ülejääk. Sarved on verd täis nahk-kott, kuhu ladestuvad veres olevad mineraalained. Maikuuks on sarv luustunud ja siis ajavad loomad sarvede pealt naha maha. Kõik sarvekandjad metsas on nagu looduse ime, kes kasvatavad igal aastal uued sarved. Mida vanemaks loom elab, seda suuremaks tal aasta-aastalt sarved kasvavad.

FOTO: MARJE SUHAROV

Vastavalt mõõtude skaalale ja punktisüsteemile selgitatakse välja kuld- ja hõbemedali väärilised sarvetrofeed.

Kõige võimsamate sarvedega isendid elavad Pärnumaa ja saarte metsades. Padise jahiseltsi juhatuse esimees Olev Kuuse tõdeb, et Padise kandis leidub uhkeid sarvi vähe: „30 aasta jooksul on mul õnnestunud küttida vaid kuus medaliväärset sarvekandjat."

Andres Lillemäe lisab, et üle kahe aasta trofeesid hinnates saab teha ulukite prognoose: "Kui on vähe medaleid, siis on populatsioon kehv ja midagi on looduses viltu." Sarvede registril on ka teaduslik ja hariduslik eesmärk uurijatele. Kogutud andmete põhjal saab järeldusi teha Keskkonnaamet ning seiret teostavad organisatsioonid. Kuldmedalite väärsed trofeed seatakse üles Põltsamaa lossis, kus avatakse 18. aprillil üleriiklik näitus.

TEATED

Lääne-Harju vallavalitsus teatab

05.03.2018 korraldusega nr 113 algatati detailplaneering Meremõisa külas Merihobu tee 10 (katastritunnus 29501:007:0955) elamumaa kinnistul. Planeeritav kinnistu asub Keila vallavalitsuse 03.11.2004 korraldusega nr 1164 kehtestatud Keila-Joa puhkeala detailplaneeringu alas. Ehitisregistri andmetel on Keila vallavalitsus 20.11.2015 väljastanud ehitusloa 1512219/13467 ühekordse üksikelamu püstitamiseks ehitisealuse pindalaga 292,3 m². Vastavalt detailplaneeringule oli lubatud hoonetealune pindala 300 m² ja elamul kaks korrust. Detailplaneeringu algatamisega soovitakse suurendada ehitisealust pindala kuni 450 m²-ni. Juurdepääs kinnistule on olemasolevalt Merihobu teelt.

Planeeritav ala piirneb põhjas kohaliku Merihobu tee transpordimaa (29501:007:0994) ja Merihobu tee 12 elamumaa (29501:007:0954) kinnistuga, idas ja lõunas kaitsealuse Keila-Joa mõisa pargiga (KLO1200572), Keila metskond 33 (29501:007:0200) maatulundusmaa kinnistuga ja edelas Merihobu tee 6 (29501:007:0957) elamumaa kinnistuga. Planeeritava ala pindala on 3005 m². Detailplaneering on üldplaneeringu kohane.

Planeeringu eesmärk on elamumaa krundi ehitusõiguse muutmine. Planeeringu ülesanded vastavad planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punktidele 2–9 ja 11–13. Detailplaneeringu algatamisel võimalike uuringute vajadus puudub. Planeeringu koostamise algatamise korraldusega on võimalik tutvuda valla veebilehel www.laaneharju.ee.

Kloogaranna ja Laulasmaa külas asuvate Karu tee 6, Karu tee 8, Karu tee 14, Karu tee 16, Karu tee 18, Karu tee 22, Karu tee 24, Karu tee 26, Kotka tee 13, Kotka tee 15, Kotka tee 16, Kotka tee 17, Kotka tee 19, Kõltsu allee 7, Kõltsu allee 8 ja Kõltsu allee 9 maaüksuste detailplaneeringu avalikul väljapanekul esitati tähtaegselt kaks ettepanekut ja üks vastuväide. **Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 10.04.2017 algusega kl 16:00 Lääne-Harju vallavalitsuse istungite ruumis aadressil Rae 38, Paldiski linn.**

Kloogaranna Joa tee 43 (katastritunnus 29501:007:0665) kinnistu ja lähiala detailplaneeringu avalikul väljapanekul laekus tähtaegselt kirjalikult kuus ettepanekut. Ettepanekuid tehti kergliiklustee ja detailplaneeringu liikluslahenduse muutmise kohta, ärimaa sihtotstarbe muutmiseks elamumaaks ja kanalisatsioonilahenduse täpsustamiseks.

Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 17.04.2017 algusega kl 16:00 Lääne-Harju vallavalitsuse istungite ruumis aadressil Rae 38, Paldiski linn.

Lääne-Harju vallavalitsus korraldab vallavalitsuse fuajees aadressil Rae tn 38, II korrus Lääne-Harju Vallavolikogu 28.08.2018 otsusega nr 109 vastu võetud „Paldiski linnas Kadakaranna kinnistu detailplaneeringu“ (Conarte OÜ töö nr DP-2017/198) avaliku väljapaneku. Planeeritav ala suurusega ca 20,1 ha asub Harjumaal Paldiski linnas 11174 Paldiski-Padise tee lõik 2 ja 11180 Paldiski lõunasadama ääres ning koosneb Kadakaranna (58001:001:0194) maaüksusest.

Detailplaneeringuga nähakse ette ehitusõigus Paldiski Lõunasadama teenindamisega seotud tegevuse laiendamiseks vajalike ladude ning rajatiste väljaarendamiseks. Detailplaneeringuga muudetakse kehtivas Paldiski linna üldplaneeringu järgne juhtfunktsioon sadamamaaks.

Planeeringuga saab tutvuda ja esitada ettepanekuid ning märkuseid avaliku väljapaneku ajal perioodil 29.03.2019-26.04.2019 Lääne-Harju vallavalitsuses tööajal või valla kodulehe küljel www.laaneharju.ee.

Detailplaneeringu avalik arutelu toimub 01.05.2019 algusega kell 16:00 Lääne-Harju vallavolikogu saalis Paldiskis, Rae tn 38 II korrusel.

Vasalemma jalgpalliklubi uudised

Eduard Hmeljov
jalgpalliklubi treener

Veebruarikuus osalesid meie klubi noortevõistkonnad kolmel turniiril. Kõigil turniiridel näitasid poisid häid tulemusi. 3. veebruaril toimus turniir Raplas, kus JK Vasalemma (2008) saavutas kolmanda koha. Parimaks mängijaks tunnistati meie mängija Timofei Rabkov. 16. veebruaril võitis sama võistkond turniiri Suure-Jaani Cup ning taas pärjati turniiri parimaks mängijaks Timofei Rabkov. 10. veebruaril saavutasid JK Vasalemma (2005) poisid teise koha samuti Suure-Jaani turniiril. Seekord sai turniiri parima mängija tiitli Matvei Borodin meie klubist.

20. veebruaril toimusid Vasalemma Põhikooli spordisaalis Lääne-Harju valla koolide võistlused saalijalgpallis. Pingelise võistluse võitis Ämari põhikooli võistkond. Teise koha saavutas Paldiski Vene kool ja kolmanda Vasalemma Põhikool.

Foto: Nikolai Vassilkov

Võidukas JK Vasalemma (2008) võistkond Suure-Jaani turniiril.

Kõik endised õpilased,
õpetajad ja kooli töötajad on oodatud

Padise Põhikooli vilistlaste kokkutulekule
18. mail 2019

Koolimaja (ka mõisa) uksed on avatud alates kl 14.00
Majades saab ringi uudistada,
vaadata näitusi ja süüa sööklas suppi
18.00 aktus Padise rahvamajas
19.30 ühispildistamine
Meelelahutust pakub Ennu Ratta diskoriteparemik
Pilet eelmüügist 10 EUR, kohapeal 15 EUR
Konto: EE322200221066480074; MTÜ Padise Põhikooli Vilistlaskogu

Lisainfo: kulli.tammur@eesti.ee või 56696476

Laulasmaa Kool
ootab avaldusi sügisel
esimesse klassi astujatelt
Klooga, Laulasmaa ja **Lehola**
koolimajja.

Õppima asumise kohta
küsi lisainfot:
info@laulasmaakool.ee,
tel. 6088900

TEATRIPÄEV

27. MÄRTSIL KELL KELL 17.00
PALDISKI PÕHIKOOLI
(RAE 56) SAALIS

KAVA:

J. Undusk „Hundipreili sõbrapäev“ – Paldiski kooli algklassid

H. Seljamaa „Hiir, Hiir, Hiir! Ehk lugu kolinaga kolimisest“ — Klooga Kool

A. Lindgren „Karlsson katuselt“ — Paldiski Põhikool

J. Liiv „Üle vee“ – Paldiski Ühisgümnaasium

H. Chr. Andersen „Metsluiged“ — Paldiski Põhikool

Külla tuleb Von Glehni teatri noortetrupp MTÜ Tahe ja Julgus foorumteatri etendusega „Kuula , ma räägin sinuga“.

RISTI KOGUDUSE TEATED

Pühapäeval, 24. märtsil kl 13 jumalateenistus Risti kogudusemajas

Pühapäeval, 14. aprillil palmipuudepüha jumalateenistus Risti kogudusemajas

Reedel, 19. aprillil suure reede jumalateenistus Risti kirikus

Pühapäeval, 21. aprillil ülestõusmispüha jumalateenistus Risti kirikus

Sõbra tuba on Risti vanas koolimajas avatud neljapäeviti 11–14 ja laupäeviti kl 11–16. Teise ringi riided, jalanõud ja kodutarbed.

www.ristikirik.ee;
facebook.com/ristikirik

PALJU ÕNNE!

Märtsikuu sünnipäevad

95 Heino Peetersoo
94 Nina Leschinskaja
93 Evdokia Shadura
92 Egor Bumazhnikov
92 Evdokia Adarycheva
92 Asta Veeroos
91 Eetla Ein-Soracco
91 Alice Kruusement
85 Helmi Plees
85 Leopold Tiisler
85 Helvi Lõhmus
85 Lina Larchenko
85 Helju Kuusik
80 Kazis Grigalyunas
80 Rein Reiska
80 Zemfira Golovchenova
80 Nelli Averkina
80 Hille Peegel
80 Helgi Karras
80 Valentina Nagrebelnaya
80 Raissa Savateeva
80 Valentina Ivanova
80 Avrelja Karpetšenko
80 Leino Käbi
80 Tiiu Junolainen
75 Mare Sõster
75 Aleksander Weiss
75 Ivar Einamann
75 Enn-Arno Sillari
75 Faina Kleštšova
75 Veera Pašun
75 Tamara Ermichova
75 Aleksei Kravtsov
75 Reinart Heinväli
70 Anatoli Dratšjov
70 Anatoli Kudaš
70 Vladimir Kotov
70 Galina Stupen
70 Tatiana Latunova
70 Maia Koller
70 Viivi Hunt
70 Sirje Vaikla
70 Tatiana Semenenko
70 Maria Kuuli
70 Riho Miller

Vallas sündinud

Denis Zamašnoi
Mirt Liivak
Darja Turkova
Andrei Kohhan

25. märtsil kl 18.00
Paldiskis Pakri Palza III korrusel

EAKATE ARVAMUS-ARUTLUSRING
Teemaks pensioniealise kogukonna tegevused. Ootame aktiivset osavõttu koos oma soovide ja ettepanekutega, kuidas edasi.

Lisainfo: Maia Raudkivi
Vaikla, 56273744

HARJUMAA MUUSEUM KOGUB MÄLESTUSI!

Harjumaa Muuseum kutsub kirja panema nii enda kui lähedaste mälestusi **ARMASTUSEST**.

Valitud tööd avaldatakse Harjumaa Muuseumi toimetistes. Parimatele auhinnad! Mälestused jäävad hoiule Harjumaa Muuseumi arhiivi.

Meenutamise abistamiseks esitame mõned suunavad küsimused:

- Milline tähendus on sinu elus olnud armastusel ja lähedastel?
- Kuidas on sinu arusaamu perekonnast, suhetest ja armastusest mõjutanud kodus-koolis räägitu?
- Milliseid erinevaid suhteid oled kogenud või kõrvalt näinud?
- Kuidas kohtusid enda armastatu(te)ga?
- Kirjelda erinevate suhteetappidega kaasas käinud kombeid (nt tutvumine, kohtingud, kokku kolimine, lähedastele armastatu tutvustamine, pere loomine jne). Kas ja kuidas on tavad muutunud?
- Kirjelda positiivsete kogemuste kõrval ka negatiivset (nt raskused kaaslase leidmisel, mittetoimivad suhted, petmised, lahkuminekud, üksindus).
- Milliste valikute ees oled seisnud? Mille ees oled tundud hirmu?
- Kirjelda enda jaoks tähenduslikke hetki, kohti, esemeid.

Kirjatööde pikkus ja vorm ei ole piiratud. Võib kasutada varjunime.
Tööd palume saata hiljemalt 1. septembriks 2019. a.
Postiga: Linnuse 9 Keila 76608
E-postiga: taavi.koppel@hmk.ee
Parimaid meenutajaid autasustame 16. novembril Harjumaa Muuseumis.
Ühtlasi kogume lugudega seotud esemeid (fotod tähenduslikest inimestest ja kohtadest, sümboolsed esemed, kirjavahetus armastatu(te)ga jne).

Laulasmaa Kool pakub tööd

sekretärile
projektijuhtile
klassiõpetajale
Klooga koolimajas
koristajale
Lehola koolimajas

Sooviavaldus, CV ja haridust tõendavad dokumendid palun saata info@laulasmaakool.ee
Rohkem infot tel. 6088900

MARE ROHTLA

Mälestame lahket ja head koostööpartnerit

Avaldame siirast kaastunnet lähedastele

Lääne-Harju vallavalitsus

AUTODE KOKKUOST!
Ostame kõiki sõidukeid ja töömasinaid! Võib pakkuda remonti vajavaid ja seisvaid masinaid! Ei pea olema arvel, ülevaatust ega kindlustust! Pakkuda võib kõike! **Kuulutus ei vanane! TEL. 5457 5055**

OST

RISTI KOGUDUSE KEVADINE LEERIKURSUS
TÄISKASVANUTELE
algab laupäeval,23. märtsil kl 11
Harju-Ristil asuvas kogudusemajas.

Esimesel kohtumisel lepime kokku kursuse ajakava:
valime sobiva päeva ja kellaaja.

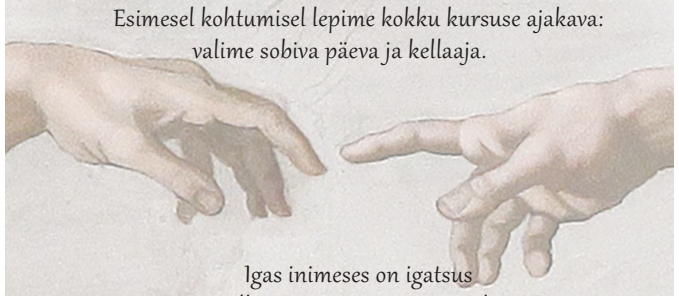

Igas inimeses on igatsus
millegi enesest suurema järele,
maailmast ja elustki suurema järele.
Kes otsib, see leiab. Tule, otsime koos.
Väga on oodatud on ka need, kes veel ristimata.
Leeriõnnistamine annab õiguse tuua ristimisele oma lapsi,
olla ristivanemaks, laulatada oma abielu. Info ja registreerimine
tel 556 49256; risti@eelk.ee www.ristikirik.ee

Toimetajad: Marje Suharov, egle Kaur | Kujundus: IlmaPress | Trükitud trükikojas Printall | Tiraaž: 7600 eksemplari

ERAKUULUTUSED

REKLAAM JA KUULUTUSED: reklaam@laaneharju.ee

Arboristi teenused. Ohtlike puude raie. Puude hoolduslõikus, hekkide hooldus, kändude freesimine, raie teenused, võsa tööd, puude istutus. puukirurg.ee, info@puukirurg.ee tel +372 5057786

Fekaalivedu kogumiskaevude tühjendus, küsi pakkumist tel 53 468 430

Teen hekkide hoolduslõikust ja saetöid aias. Tel 55547291

Liiv, killustik, sõelutud põllumuld, haljastusmuld, kasvuhoonemuld, freesasfalt kohaleveoga. Hea läbivus ja manööverdusvõime. Tel. 5079362

Ostame metsamaad, põllumaad ning raieõigust parimate hindadega Eestis! Ootame pakkumisi telefonil 5288784 või e-postile info@metsavara.ee

---

Arhitekt. Teen eramaja projekte, ka tagantjärele, laiendamine jm. Hind ehitusloani 1000 –1500. 58319789, aare.keel@gmail.com

---

Magus mesi Padise niitudelt! 0,5l purk/700g hind 5,50 eur purk. Toon mee tasuta koju kätte. Helista 51 91 61 71

Kuiv okaspuu al 55€, toores kask al 50€, okaspuu al 39€/rm. Pikkus 30,40,50 cm. Vedu 5-7 rm kaupa. Tel 5164278

Õhksoojuspumba paigaldus ja hooldus. Hind: 150 €. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu tel 56562191

Üldehitus, katuse-, fassaadi- ja viimistlustööd. Võtmed kätte lahendused maja ehituseks. 53 529 476, mehitus@gmail.com

---

Abi maja ehitusloa või kasutusloa asjaajamisel. Tel 5306 1181, Mikk majapaberid@gmail.com

---

Tööd saab automehaanik. Sobivalt kandidaadilt eeldame kogemusi auto-ja mehaanikavaldkonnas. Pakume võimalust enesearenguks ning Sinu panusele väärilist tasu. Töö asukoht Keila lähedal Kumnas. +372 5028725, arvi@bennett.ee

Järgmine Lääne-Harju valla leht ilmub 23. aprillil

LÕIKAN ÕUNAPUID
info@nemliher.eu
5809 0915

HELJO KUNSTISALONG OÜ
Lai valik maalitud portselanist lauanõusid ja õlimaalid
Paldiski mnt19, II korrus, Keila
(Keila Tervisekeskuse kõrval, vanas KEK-i kontoris)
Avatud E-K 12-17
N 12-16
Kunstnik:
tel: 5300 9834
heljo.laev@gmail.com
Leia meid facebook.

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme
- Küsi hinnapakkumist:

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

TEHNIKAKESKUS.EE
müük • hooldus • remont • rent
Toome Sinu muruniiduki, murutraktori ja trimmeri ise hooldusesse!
HOOLDUS-KAMPAANIA
Lääne-Harju vallas edasi-tagasi transport alates 10 EUR
Kampaaniainfo: tel: 51 900 402
www.tehnikakeskus.ee

LAHEPERE KINNISVARA OÜ

SINU EHITUS-PARTNER HARJUMAAL!
EHITAME JA RENOVEERIME:
- Eramajad
- Vundamendid
- Aiad ja terrassid
- Vee ja kanalisatsioonitrassid

Lisaks ehitusalased konsultatsioonid ja eelarved.
HELISTA ja küsi lisa!
+372 510 1116
www.laheperekv.ee

MOOTORSAAG CS-420ES
~~369 €~~ 319 €

MOOTORSAAG CS-390ESX
~~489 €~~ 439 €

MOOTORSAAG CS-501SX
~~599 €~~ 535 €

5-AASTANE TARBIJAGARANTII
KVALITEETNE JAAPANI AIA- JA METSATEHNIKA
TARBIJA GARANTII VIIS 5 AASTAT
ETTEVÕTTE GARANTII KAKS 2 AASTAT
PROFESSIONAALNE KVALITEET 100%
JAAPANI TEHNOLOOGIA
TEHNIKAKESKUS.EE
Haapsalu mnt 57, Keila
E-R 8-18, L 9-14
aiatehnika eksperdid.ee
ECHO

Roomupäevad
08. - 24. märts 2019
RÕÕMU KAUBAMAJA
*Pakkumised kehtivad kuni kaupa jätkub

Fairy Platinum Megabox 90tk nõude-pesumasinatabletid

~~22.99~~ 10.99 -48%

Grite Blossom Jumbo majapidamispaber 2 kihiline 400 lehte

~~3.19~~ 1.95 -39%

NIVEA Soft kreemid MIX ME green;pink, Yellow 200ml

~~5.25~~ 2.55 12.75/L -52%

NIVEA Micellar vesi normaalsele,kuivale nahale 200ml

~~6.50~~ 2.99 14.95/L -54%

Vedelseep 1L lavendel, roos, liilia, mustikas, natural

~~2.90~~ 1.99 1.99/L -31%

Pann Stone Touch

24 cm ~~23.90~~ 16.90 -29%
26 cm ~~26.90~~ 18.90 -29%
28 cm ~~28.90~~ 20.90 -27%

ja lisaks palju teisi pakkumisi!
Keila, Haapsalu mnt 57B Avatud 9-22 www.keilaty.ee